

Inhoud

- 1 Algemene regels
- 2 Scoringsvoorschrift
 - 2.1 Scoringsregels algemeen
 - 2.2 Scoringsregels voor de vragen
 - 2.3 Scoringsregels voor de vertaling
 - 2.4 Antwoordmodel voor de vragen
 - 2.5 Antwoordmodel voor de vertaling

1 Algemene regels

In het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO zijn twee artikelen opgenomen die betrekking hebben op de scoring van het schriftelijk werk, namelijk artikel 41 en artikel 42. Deze artikelen moeten als volgt worden geïnterpreteerd:

1 De examinerator en de gecommiteerde zijn verplicht het scoringsvoorschrift voor de scoring van het schriftelijk werk toe te passen.

2 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het schriftelijk werk vast. Komen ze daarbij na mondeling overleg op basis van het scoringsvoorschrift niet tot overeenstemming, dan wordt de score vastgelegd op het rekenkundig gemiddelde van beide voorgestelde scores, (indien nodig) naar boven afgerond op een geheel getal.

2 Scoringsvoorschrift

Voor de beoordeling van het schriftelijk werk heeft de Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven (CEVO) het volgende scoringsvoorschrift opgesteld.

2.1 Scoringsregels algemeen

1 De examinerator vermeldt de scores per vraag en per kolom en de totaalscores op een aparte lijst.

2 Bij de scoring van een onderdeel van het schriftelijk werk zijn alleen gehele punten geoorloofd.
Een toegekende score kan nooit lager zijn dan 0.

3 Een volledig juiste beantwoording van een vraag en een volledig juiste vertaling van een kolom levert het aantal punten op dat in het antwoordmodel als maximumscore staat aangegeven.

4 Indien een gegeven antwoord of een vertaling niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist gekwalificeerd kan worden, moet het aantal beschikbare punten geheel of gedeeltelijk aan het gegeven antwoord of aan de vertaling worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel.

5 Voor het schriftelijk werk kunnen maximaal 100 scorepunten worden toegekend. De kandidaat krijgt 10 scorepunten vooraf. Van de overige 90 scorepunten worden maximaal 45 punten aan de vragen toegekend en maximaal 45 punten aan de vertaling.

2.2 Scoringsregels voor de vragen

1 Indien in een gegeven antwoord een gevraagde toelichting of motivering ontbreekt, dan wel foutief is, kunnen geen punten worden toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven.

2 Indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

3 Indien een kandidaat meer antwoorden (in de vorm van voorbeelden, redenen, argumenten e.d.) geeft dan er expliciet gevraagd worden, komen alleen de eerst genoemde antwoorden voor beoordeling in aanmerking.
Indien er slechts één antwoord expliciet gevraagd wordt, wordt dus alleen het eerst gegeven antwoord in de beoordeling betrokken.

2.3 Scoringsregels voor de vertaling

1 De score 0 moet worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

Het verdient aanbeveling de scoring van het examenwerk per vraag en per kolom of zin uit te voeren en tijdens de scoringsprocedure de volgorde van de examenwerken enkele keren te wijzigen. Dit om ongewenste beoordelingseffecten tegen te gaan.

2.4 Antwoordmodel voor de vragen

Bij de beoordeling van het werk dient er van uitgegaan te worden dat de opgave en het beoordelingsvoorschrift juist zijn. Het is niet toegestaan hiervan naar eigen inzicht af te wijken, ook niet op grond van onderlinge afspraken al dan niet gemaakt op examenbesprekingen. Met een eventuele fout in de opgave of in het beoordelingsvoorschrift zal rekening worden gehouden bij de vaststelling van de cesuur.

Antwoorden

Deel-
scores

Tekst 1

Maximumscore 2

- 1 Omdat volgens hem dat wat hij gaat zeggen waar is (en in dat geval spreekt men van een λόγος).
Ook goed: Omdat volgens hem een λόγος waar is (en een μῦθος niet).
Onjuist: omdat een λόγος heel mooi is.

Maximumscore 2

- 2 Doordat de ogen en oren / de zintuigen / het hele lichaam van de rechters de beoordeling vertroebelen.
Indien het element zintuiglijke waarneming of het element rechters ontbreekt of onjuist is, geen scorepunten toekennen.

Maximumscore 3

- 3 . De mensen mogen geen voorkennis meer hebben over het tijdstip van hun dood. 1
· De mensen zullen voortaan ontdaan van alles / schoonheid, afkomst, rijkdom / pas na hun dood worden beoordeeld. 1
Niet goed rekenen: naakt, zonder nadere toevoeging.
· De rechter zal eveneens ontdaan van alles / ogen, oren, lichaam / pas na zijn dood zijn functie uitoefenen. 1
Niet goed rekenen: naakt, zonder nadere toevoeging. Indien deze fout voor de tweede keer gemaakt wordt, dit met de mantel der liefde bedekken.

Maximumscore 2

- 4 Hij had (drie van) zijn zonen tot rechters benoemd.

Maximumscore 2

- 5 Uit het gebruik van de coniunctivus futuralis τελευτήσωσι en/of het gebruik van het futurum δικάσουσιν.

Maximumscore 1

- 6 μάρτυρες (regel 15)
Onjuist: μαρτυρήσοντες (regel 15) / ἐκπλήττονται (regel 16)

Tekst 2

Maximumscore 2

- 7 . σκιάς (regel 2)
 . εἶδωλα (regel 3)

11

Maximumscore 1

- 8 σοφία (regel 15)

Maximumscore 4

- 9 . dagloner op aarde (onjuist: alleen: dagloner)
 . koning in de onderwereld (onjuist: alleen: koning)
 . ten koste van alles op aarde blijven / wat dan ook ondergaan (onjuist: iets ondergaan /
 lijden)
 . aanzien genieten in de grot (onjuist: alleen: aanzien genieten / in de grot blijven)

1111

Maximumscore 1

- 10 Het verblijf in de wereld buiten de grot / in de wereld van het licht.

Maximumscore 1

- 11 De onderaardse gevangenis / het ondergrondse verblijf / τῆ τοῦ δεσμωτηρίου οἰκῆσει
 (regel 39–40).
 Onjuist: de wereld die zichtbaar wordt door het zien (regel 39–40) / de kracht / het
 vermogen van de zon (regel 40).

Maximumscore 2

- 12 . (τῆ) τοῦ ἡλίου (δυνάμει) (regel 40)
 . (φῶς καί) τὸν τούτου κύριον (regel 45)
 Onjuist: τὸ τοῦ πυρός ἐν αὐτῇ φῶς (regel 40) / τοῦ πυρός (regel 40) / alleen φῶς
 (regel 45)

11

Maximumscore 2

- 13 . τὴν μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἔδραν (regel 39)
 . (ἐν τε) ὄρατῶ (regel 45)
 Onjuist: τὰ (ἐμοί) φαινόμενα (regel 43)
 Onjuist: ὁρᾶσθαι / ὁφθεῖσα (regel 44)

11

Maximumscore 2

- 14 (ἐν τε νοητῶ αὐτῇ κυρία) ἀλήθειαν καὶ νοῦν παρασχομένη (regel 46)
 De toevoeging ἐν τε ὄρατῶ t/m τεκοῦσα maakt het antwoord geheel fout.
 Ook goed: πᾶσι πάντων αὐτῆ ὄρθων τε καὶ καλῶν αἰτία (regel 45)

Maximumscore 4

- 15 1. c
 2. b
 3. b
 4. b
 5. a
 6. b
 7. b
 Voor elke foutieve classificatie één scorepunt in mindering brengen (tot een maximum
 van 4).

Tekst 3

Maximumscore 2

- 16 . Dat hij de jeugd bedierf. 1
 . Dat hij de traditionele goden niet erkende / dat hij nieuwe goden introduceerde. 1

Maximumscore 4

- 17 In het antwoord moeten tenminste de volgende vier elementen voorkomen: de nederlaag van Athene in de Peloponnesische oorlog, de oligarchische revolutie na de Peloponnesische oorlog, het herstel van de democratie, Sokrates' relaties met representanten van de oligarchie / zijn kritische houding tegenover de democratie. Voor ieder ontbrekend element één scorepunt in mindering brengen (tot een maximum van 4).

Bij overschrijding van het maximum aantal woorden:

161–170 woorden: 1 scorepunt in mindering brengen.

171–180 woorden: 2 scorepunten in mindering brengen.

Tekst 4

Maximumscore 3

- 18 . Aristophanes stelt Sokrates voor als een wereldvreemde dwaas / een astronoom. 1
 . Aristophanes stelt Sokrates voor als een leraar in de retoriek / een sofist / iemand die geld krijgt voor zijn onderricht / iemand die je kunt raadplegen voor praktische zaken. 1
 . Aristophanes stelt Sokrates voor als iemand die de traditionele goden niet vereert / die de wolken als goden vereert / een atheïst. 1

Tekst 5

Maximumscore 3

- 19 Het voeren van een gesprek waarin hij door het stellen van vragen de opvattingen van zijn gesprekspartner aan een toetsing = ἔλεγχος onderwerpt en deze ter discussie stelt. De verlegenheid = ἀπορία waarin de gesprekspartner dan komt te verkeren, moet er toe leiden dat deze op zoek gaat naar betere antwoorden op de gestelde vragen. Of woorden van overeenkomstige strekking. Indien de begrippen ἔλεγχος of / en ἀπορία niet goed zijn verwerkt, 1 respectievelijk 2 scorepunten in mindering brengen.

Maximumscore 2

- 20 Kennis van het goede leidde volgens Sokrates automatisch tot goed handelen. / Kennis had voor Sokrates automatisch gevolgen voor het ethisch handelen. Of woorden van overeenkomstige strekking.

2.5 Antwoordmodel voor de vertaling

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 21	
Maximumscore 2	
“Ὅρας, ὦ Ἱππία, ὅτι ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, Zie je, (o) Hippias, dat ik de waarheid / ware dingen spreek / zeg,	
je ziet (niet als vraag geformuleerd)	<u>1</u>
zie / je moet zien	<u>0</u>
dat ik als waar spreek	<u>0</u>
zie je werkelijk	<u>0</u>
dat ik waarlijk / eerlijk spreek	<u>0</u>
omdat	<u>0</u>
Kolon 22	
Maximumscore 3	
λέγων ὡς λιπαρῆς εἰμι πρὸς τὰς ἐρωτήσεις τῶν σοφῶν; zeggende / wanneer ik zeg / die zeg dat ik vasthoudend / volhardend ben met betrekking tot het ondervragen van (de) wijze mensen?	
omdat ik naar mijn mening zeg dat	<u>1</u>
terwijl je zegt	<u>0</u>
smekend	<u>1</u>
vet / glimmend / glanzend / gezalfd	<u>0</u>
ik ga (naar)	<u>0</u>
(de) wijze dingen	<u>0</u>
door (de) wijze mensen	<u>0</u>
Kolon 23	
Maximumscore 3	
καὶ κινδυνεύω ἐν μόνον ἔχειν τοῦτο ἀγαθόν, τᾶλλα ἔχων πάνυ φαύλα· en ik heb kans / loop gevaar dat ik heb / ik heb misschien / vermoedelijk wel / ik schijn te hebben slechts / alleen deze / die goede eigenschap / slechts dit ene als goede eigenschap, terwijl ik voor het overige maar een pover figuur sla;	
ik zet mijn leven op het spel	<u>0</u>
slechts / alleen ik heb die ene goede eigenschap	<u>1</u>
slechts dit ene heeft een goede eigenschap	<u>0</u>
Kolon 24	
Maximumscore 2	
τῶν μὲν γὰρ πραγμάτων ἧ ἔχει ἔσφαλμαι, want van de dingen hoe ze zijn heb ik (weliswaar) geen verstand,	
regering / macht / politiek / toestanden	<u>0</u>
moeilijkheden / geld / handelszaken	<u>0</u>
van sommige dingen	<u>1</u>
γὰρ niet vertaald	<u>1</u>
ik had geen verstand	<u>1</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 25	
Maximumscore 2	
καὶ οὐκ οἶδ' ὅπῃ ἐστί. en ik weet niet hoe zij zijn.	
ik zie / hij weet	<u>0</u>
Indien het subject van ἐστί niet verwijst naar τὰ πράγματα waarheen / waarlangs / waar / in hoeverre zij zijn	<u>0</u> <u>0</u>
Kolon 26	
Maximumscore 3	
Τεκμήριον δέ μοι τούτου ἰκανόν, (En / maar) voor mij is hiervan een geschikt / voldoende bewijs / ik heb hiervan een geschikt bewijs,	
mijn bewijs hiervan is geschikt	<u>2</u>
het geschikte bewijs is voor mij dit	<u>1</u>
het bewijs	<u>2</u>
dit bewijs	<u>1</u>
ik / zij bereikte(n)	<u>0</u>
Kolon 27	
Maximumscore 3	
ὅτι, (kolon 28–29), φαίνομαι οὐδὲν εἰδώς· (namelijk) dat / omdat ik, (kolon 28–29), blijk / (terecht) de indruk wek niets te weten;	
ik schijn / wek slechts de indruk	<u>2</u>
ik blijk geenszins te weten	<u>2</u>
ik blijk niets te zien	<u>1</u>
ik blijk / schijn niets, terwijl ik weet	<u>0</u>
ik verschijn / word werkelijkheid	<u>0</u>
niemand te kennen / weten	<u>0</u>
gezicht / uiterlijk / vorm / gestalte / begrip / idee	<u>0</u>
Kolon 28	
Maximumscore 4	
ἐπειδὴν συγγένωμαί τῳ ὑμῶν τῶν εὐδοκιμούντων ἐπὶ σοφία (telkens) wanneer ik iemand van u / jullie ontmoet, die een goede naam hebben / beroemd zijn / zich onderscheiden op grond van wijsheid	
vervolgens	<u>0</u>
toen ik ontmoette	<u>1</u>
telkens wanneer ik zou ontmoeten	<u>1</u>
degene van jullie die een goede naam hebben	<u>2</u>
wie van jullie die een goede naam hebben	<u>1</u>
iemand van jullie die een goede naam heeft	<u>1</u>
terwijl zij een goede naam hebben	<u>0</u>

Kolon 29**Maximumscore 3**

καὶ οἷς οἱ Ἕλληνας πάντες μάρτυρές εἰσι τῆς σοφίας,
 en van wier wijsheid alle Grieken / Hellenen / de Grieken allemaal getuige(n) zijn / en
 voor wie alle Grieken getuigen zijn van jullie / de wijsheid,

hun wijsheid	<u>2</u>
en van wier wijsheid alle getuigen (de) Grieken zijn	<u>0</u>
schaap, ram	<u>0</u>

De woorden οὐδὲν γάρ t/m εἰπεῖν zijn voorvertaald.

Kolon 30**Maximumscore 3**

Καίτοι τί μείζον ἀμαθίας τεκμήριον
 Welnu / nu dan / en waarlijk wat / welk is een groter / beter bewijs van domheid /
 dwaasheid / onwetendheid / hardleersheid / welk beter bewijs van domheid is er

en toch	<u>2</u>
is er een / een of ander groter bewijs van domheid	<u>2</u>
er is een of ander groter bewijs van domheid	<u>0</u>
waarom is er een groter bewijs van domheid	<u>0</u>
wat voor iets groters is een bewijs van domheid	<u>0</u>
wat is een groter bewijs dan domheid	<u>0</u>
onbeschaafdheid	<u>1</u>

Kolon 31**Maximumscore 4**

ἢ ἐπειδὴν τις σοφοῖς ἀνδράσι διαφέρηται;
 dan wanneer iemand met wijze / verstandige mannen / mensen van / in mening verschilt
 / twist?

of	<u>0</u>
vervolgens	<u>0</u>
dan wanneer hij (in) iets met wijze mannen van mening verschilt	<u>1</u>
dan wanneer wijzen met mannen / mannen met wijzen (in) iets van mening verschillen	<u>0</u>
wanneer een of andere wijze met mannen van mening verschilt	<u>0</u>
met daden bevecht	<u>0</u>
doorbrengen / uitmunten / overtreffen	<u>0</u>

Kolon 32**Maximumscore 2**

Ἐν δὲ τοῦτο θαυμάσιον ἔχω ἀγαθόν,
 (Maar / en) dit / dat ene heb ik als een bewonderenswaardige / wonderlijke goede
 eigenschap / deze ene bewonderenswaardige / wonderlijke goede eigenschap heb / bezit
 ik,

dit ene beschouw ik als een bewonderenswaardige goede eigenschap	<u>1</u>
ik heb één goede eigenschap bewonderenswaardig	<u>0</u>
ik bewonder deze ene goede eigenschap die ik heb	<u>0</u>
in / te midden van / op / bij / door middel van	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 33	
Maximumscore 2	
ὁ με σώζει die me redt;	
wat me redt	<u>1</u>
(en) die / dat redt mij	<u>1</u>
de man die me redt / die man redt me	<u>0</u>
die mij moet / zal redden	<u>1</u>
Kolon 34	
Maximumscore 2	
οὐ γὰρ αἰσχύνομαι μανθάνων, (want / immers / namelijk) ik schaam me niet dat ik leer / te leren,	
lerende / terwijl / omdat ik leer, schaam ik mij niet	<u>1</u>
ik schaam mij, als / dat ik niet leer	<u>0</u>
ik word geschonden / te schande gemaakt	<u>0</u>
vernemen / begrijpen	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 4	
ἀλλὰ πυνθάνομαι καὶ ἐρωτῶ καὶ χάριν πολλὴν ἔχω τῷ ἀποκρινομένῳ, maar ik informeer en (ik) vraag en (ik) weet / betuig veel dank / ben heel dankbaar (aan) degene die (mij) antwoordt,	
ik informeer, ook vraag ik, ook ben ik dankbaar	<u>2</u>
zowel als ook	<u>2</u>
ik verneem	<u>2</u>
ik heb lief / bemin	<u>0</u>
ter wille van / wegens	<u>0</u>
schoonheid / bevalligheid / blijdschap / gunst	<u>0</u>
alle / elke dank	<u>1</u>
voor wat geantwoord wordt	<u>1</u>
afzonderen / afgezonderd worden	<u>0</u>
Kolon 36	
Maximumscore 3	
καὶ οὐδένα πώποτε ἀπεστέρησα χάριτος. en ik heb (nog) nooit iemand dank onthouden / geweigerd / ik onthield / weigerde (nog) nooit iemand dank.	
niets van dank	<u>0</u>
ik heb nooit iemand beroofd van dank	<u>2</u>
schoonheid / bevalligheid / blijdschap / gunst	<u>0</u>
Indien deze fout ook in kolon 35 is gemaakt, slechts 1 scorepunt in mindering brengen.	

Einde